

ANALIZA FINANCIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA TVRTKE ČAKOVEČKI MLINOVI d.d

Hrgović, Josip

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:800401>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA FINANCIJSKOG POLOŽAJA I
USPJEŠNOSTI POSLOVANJA TVRTKE
ČAKOVEČKI MLINOVI d.d**

**Mentor:
mr. Ivana Perica**

**Student:
Josip Hrgović**

Split, lipanj 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	4
1.1. Definiranje problema	4
1.2. Ciljevi rada	5
1.3. Metode rada.....	5
1.4. Struktura (sadržaj) rada	5
2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU	6
2.1. Definiranje i značenje računovodstva	6
2.2. Vrste finacijskih izvještaja.....	8
2.3. Zakonodavni okvir finacijskog izvještavanja	16
3. KLASIFIKACIJA I POSTUPCI ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	18
3.1. Vertikalna analiza	19
3.2. Horizontalna analiza	19
3.3. Pokazatelji analize finacijskog izvještavanja	20
3.3.1. Pokazatelj likvidnosti	21
3.3.2. Pokazatelj zaduženosti.....	22
3.3.3. Pokazatelj aktivnosti.....	23
3.3.4. Pokazatelj ekonomičnosti	24
3.3.5. Pokazatelj profitabilnosti	25
3.3.6. Pokazatelj investiranja	26
4. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA PODUZEĆA ČAKOVEČKI MLINOVI D.D	27
4.1. Osnovni podaci od poduzeću Čakovečki mlinovi d.d.....	27
4.2. Horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Čakovečki mlinovi d.d	27

4.3. Analiza finansijskih izvještaja poduzeća Čakovečki mlinovi d.d pomoću pokazatelja	36
5. ZAKLJUČAK.....	44
LITERATURA	45
POPIS SLIKA I TABLICA	47
SAŽETAK	49
SUMMARY	49

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

Analiza financijskih izvještaja karakterizira jedan od najvažnijih elemenata u procesu donošenja poslovnih odluka, te je jako važna za interne i eksterne analize financijskih izvještaja.

Interna analiza omogućava menadžmentu da utvrdi sve rezultate dosadašnjih aktivnosti kroz kontinuirani rast poduzeća, a dok eksterna analiza utvrđuje pozicije poslovnih partnera te hoće li ili na koji način poslovati.

Analiza financijskih izvještaja usmjerena je na kvantitativne financijske informacije i zbog toga se često naziva financijskom analizom, a služi analitičarima kako bi dali prijedloge o investiranju u vrijednosnice određenog poduzeća. Važnost same analize sagledava se u prvom redu sa aspekta upravljanja i razvoja samog poduzeća. Dobar financijski plan mora uvažavati dobre osobine poduzeća i njegove slabosti. Kao krucijalan zadatak analize financijskih izvještaja upravo je u tome da se prepoznaju dobre osobine poduzeća te financijski menadžer mora planirati svoje financijske uvijete.

Najvažniji financijski izvještaji su bilanca i račun dobitka. Bilanca jest temeljni financijski izvještaj koje prikazuje stabilnost samog poduzeća, a dok račun dobiti i gubitka prikazuje uistinu jeli poduzeće posluje profitabilno ili nije. Osim navedenih izvještaja, vrlo važan izvještaj same analize jest izvještaj o novčanom tijeku u kojem se odvijaju poslovne, investicijske i financijske aktivnosti vezano uz svako poslovanje poduzeća. U samoj analizi procesa potrebno je koristiti pokazatelje za likvidnost, zaduženost, ekonomičnost, profitabilnost te pokazatelje investiranja poduzeća.

Problem istraživanja ovog završnog rada predstavlja analizu financijskog položaja i uspješnosti poslovanja proizvodnog poduzeća Čakovečki mlinovi d.d. u vremenskom razdoblju od 2015. do 2017. godine.

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je analizirati poslovanje poduzeća Čakovečki mlinovi d.d iz prakse primjenom temeljnih financijskih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja kako bi se ocijenio njegov financijski položaj i uspješnosti dosadašnjeg poslovanja. Potrebno je istaknuti važnost potrebe analize svih financijskih izvještaja kako bi znali na kakvoj se trenutno razini nalazi poduzeće.

1.3. Metode rada

Metode rada koje će se koristiti u radu su:

- metoda deskripcije- metoda koja se odnosi na opisivanje predmeta ili pojave koje mogu nastati u financijskom izvještavanju.
- metoda indukcije- metoda u kojoj se na osnovi pojedinačnih stavki dolazi do općih zaključaka.
- metoda dedukcije- metoda koja se provodi kroz posebne odluke i zaključivanja.
- metoda analize- metoda koja se odnosi na raščlanjivanje jedne cjeline na njene dijelove kako bi se mogla utvrditi njihova priroda, odnosi i uzorci
- metoda sinteze- metoda koja od jednostavnih formi ili pojava dolazi sve do složenijih. U ovoj vrsti metode svi elementi se sklapaju u jednu skladnu cjelinu.

1.4. Struktura (sadržaj) rada

Završni rad se sastoji od pet poglavlja uključujući uvodni dio i zaključak.

U uvodnom dijelu završnog rada definirana je problematika, izneseni su ciljevi rada, metode koje uključuje sama analiza te sama struktura rada

U drugom poglavlju definiran je značaj računovodstva i temeljnih financijskih izvještaja, iznesene su vrste financijskih izvještaja te regulirani zakonodavni okvir.

U trećem poglavlju opsežno su pojašnjeni financijski pokazatelji(likvidnost, zaduženost, aktivnost, ekonomičnost, profitabilnost i investiranje), te horizontalna i vertikalna analiza.

Četvrto poglavlje rada odnosi se na analizu financijskih izvještaja poduzeća Čakovečki mlinovi d.d. Posljednje poglavlje se odnosi na sami zaključak analize poduzeća.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU

2.1. Pojmovno određenje računovodstva

Računovodstvo je najznačajniji dio ukupnog informacijskog sustava i većina potrebnih informacija u procesu poslovnog odlučivanja nastaje upravo u samom računovodstvu pa se može reći da je računovodstvo uslužna djelatnost.¹

Računovodstvo je jedan od najvažnijih čimbenika koje poduzeće koristi u svom poslovanju. Ono objašnjava različite aspekte koji se odnose na tumačenje, mjerenje i opisivanje različitih ekonomskih aktivnosti poslovnih subjekata. U usporedbi s računovodstvom, knjigovodstvo je nešto uži pojam te se odnosi na evidentiranje poslovnih promjena, a samo računovodstvo se odnosi na analizu, prikupljanje te interpretaciju poslovnih rezultata. Knjigovodstvo je dio računovodstva, dok računovodstvo predstavlja zaokruženi sistem evidencije u kojem se na poseban način planiraju, evidentiraju, kontroliraju i analiziraju stanja i kretanja sredstava i poslova u privrednim organizacijama i s tim u vezi sastavljaju računovodstvene informacije.²

Prednost računovodstva ogleda se u obuhvaćanju različitih poslovnih i ekonomskih aktivnosti te opisivanju poslovnih događaja koji se odvijaju u poslovanju. Promatrano sa šireg aspekta poslovanja računovodstvo osim što obuhvaća povijesne događaje ono vrši procjenu budućih rezultata koje poduzeće može ostvariti.

Računovodstveno planiranje- prati promjene o budućim događajima koji se mogu ostvariti. Uistinu ona se razlikuje od ostalih evidencija po tome što novčano izražava promjene i stanja koje su vezane predmetom knjigovodstvene evidencije. Osobit veliki značaj pridodaje se pretkalkulacijama, predračunima, prodajne cijene i proizvodne cijene.

Knjigovodstvo predstavlja najvažnije evidencijske dijelove računovodstva. Potrebna evidencija se provodi u poslovnim knjigama.

¹ Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 44.

² Habek, M., Tadijančević, S., Tepšić, R. (1990.): Računovodstvena teorija i metoda, Progres, Zagreb, str. 10.

Predmet evidencije nisu svi poslovni događaji već samo oni koji zadovoljavaju određene kriterije:³

- ❖ da je poslovni događaj nastao
- ❖ da se može vrijednosno izraziti
- ❖ da mijenja postojeće stanje temeljnih računovodstvenih kategorija
- ❖ da o tome postoji vjerodostojna knjigovodstvena isprava

Računovodstvena kontrola- objedinjuje različite vrste kontrola koje se odnose na ispravnost određenih podataka, kontrolu knjiženja te ispravnost računovodstvenih informacija koje su važne za razmatranje u procesu poslovanja. Neke pojedinosti kontrole obavlja računovodstveno osoblje koje usklađuju analitičku i sintetičku evidenciju usporedbom različitih konta.

Računovodstvena analiza- utvrđuje povezanost različitih poslovnih aktivnosti koje su računovodstveno evidentirane. Računovodstvena analiza ima veliku važnost za donošenje važnih smjernica u poslovanju.

Računovodstveno informiranje- najvažniji dio informacijskog sustava koji ima zadatak da sve prikupljene podatke i informacije izloži svim zainteresiranim korisnicima bilo eksternim ili internim. U djelokrugu obuhvaća računovodstveno planiranje, kontrolu i analizu.

³ Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 45.

2.2. Vrste financijskih izvještaja

Temeljni financijski izvještaji su:⁴

- ❖ Izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- ❖ Račun dobiti i gubitka
- ❖ Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti
- ❖ Izvještaj o novčanom toku
- ❖ Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- ❖ Bilješke uz financijske izvještaje i ostali izvještaji

Izvještaj o financijskom položaju (bilanca) je temeljni financijski izvještaj poduzeća koji pokazuje imovinu, sredstva, odnosno resurse kojima poduzeće raspolaže (aktiva) i pasivu (glavnicu i obveze) poduzeća na određeni dan.⁵ Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja elementi koji su u izravnom odnosu s mjerenjem financijskog položaja jesu sredstva (imovina), obveze i glavnica (kapital):⁶

- a) imovina je resurs koji je pod kontrolom poduzeća, koji proizlazi iz prošlih događaja i od kojeg se očekuju buduće ekonomske koristi;
- b) obveze su postojeći dugovi poduzeća, proizašli iz prošlih događaja, za čije se podmirenje očekuje smanjenje resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi;
- c) kapital (glavnica) jest ostatak imovine nakon odbitaka svih njegovih obaveza.

Bilanca mora dati odgovore na sljedeća pitanja:⁷

- ❖ Kakva je financijska snaga poduzeća?
- ❖ Kakva je likvidnost?
- ❖ Kakva je zaduženost?
- ❖ Kakva je horizontalna financijska struktura, tj. u kojem je omjeru imovina financirana iz vlastitih i tuđih izvora?

⁴ Narodne novine, (2016.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 120.

⁵ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 35.

⁶ Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (2004.), prijevod engleskog jezika, HZRFD, Zagreb, str. 32.

⁷ Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 53.

Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenskom razdoblju te kolika je ostvarena dobit ili gubitak. Prihodi predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava ili smanjenja obveza, što ima kao posljedicu povećanje glavnice, ali ne ono s uputama vlasnika, dok rashodi predstavljaju smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima kao posljedicu smanjenje glavnice, ali ne one u vezi raspodjelom glavnice.⁸

U računu dobiti i gubitka prihodi i rashodi su razlučeni na redovne (poslovni i financijski) i ostale.⁹ Tablica 1 prikazuje strukturu ukupnih prihoda i rashoda u računu dobiti i gubitka.

Tablica 1. Struktura ukupnih prihoda i rashoda u RDG u

Oznaka pozicije	Naziv pozicije
I	POSLOVNI PRIHODI
1.	Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe
2.	Prihodi od prodaje s društvima povezanim sudjelujućim interesom
3.	Prihodi od prodaje s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
4.	Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe
5.	Ostali poslovni prihodi s društvima povezanim sudjelujućim interesom
6.	Ostali poslovni prihodi s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
II	POSLOVNI RASHODI
1.	Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda
2.	Materijalni troškovi
a)	Troškovi sirovina i materijala s poduzetnicima unutar grupe
b)	Troškovi sirovina i materijala s društvima povezanim sudjelujućim interesom
c)	Troškovi sirovina i materijala s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
d)	Troškovi prodane robe s poduzetnicima unutar grupe
e)	Troškovi prodane robe s društvima povezanim sudjelujućim interesom

⁸Narodne novine (2009): Međunarodni računovodstveni standard 1: Prezentiranje financijskih izvještaja Narodne novine d.d., Zagreb, br. 136.

⁹ Narodne novine (2016): Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d Zagreb, br.95.

f)	Troškovi prodane robe s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
g)	Ostali vanjski troškovi s poduzetnicima unutar grupe
h)	Ostali vanjski troškovi s društvima povezanim sudjelujućim interesom
i)	Ostali vanjski troškovi s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
3.	Troškovi osoblja
a)	Neto plaće i nadnice
b)	Troškovi poreza i doprinosa iz plaća
c)	Doprinosi na plaće
4.	Amortizacija
5.	Ostali troškovi s poduzetnicima unutar grupe
6.	Ostali troškovi s društvima povezanim sudjelujućim interesom
7.	Ostali troškovi s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
8.	Vrijednosna usklađenja
a)	dugotrajne imovine osim financijske imovine
b)	kratkotrajne imovine osim financijske imovine
9.	Rezerviranja
a)	Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze
b)	Rezerviranja za porezne obveze
c)	Rezerviranja za započete sudske sporove
d)	Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava
e)	Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima
f)	Druga rezerviranja
10.	Ostali poslovni rashodi s poduzetnicima unutar grupe
11.	Ostali poslovni rashodi s društvima povezanim sudjelujućim interesom
13.	Ostali poslovni rashodi s nepovezanim poduzetnicima i ostalim osobama
III	FINANCIJSKI PRIHODI
1.	Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe
2.	Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom
3.	Kamate iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe

4.	Kamate iz odnosa s društvima povezanim sudjelujućim interesom
5.	Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe
6.	Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s društvima povezanim sudjelujućim interesom
7.	Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama
8.	Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine
9.	Ostali financijski prihodi
IV	FINANCIJSKI RASHODI
1.	Kamate s poduzetnicima unutar grupe
2.	Kamate s društvima povezanim sudjelujućim interesom
3.	Tečajne razlike i drugi rashodi s društvima poduzetnicima unutar grupe
4.	Tečajne razlike i drugi rashodi s društvima povezanim sudjelujućim interesom
5.	Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim poduzetnicima i drugim osobama
6.	Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine
7.	Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)
8.	Ostali financijski rashodi
V	UDIO U DOBITI OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VI	UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
VII	UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM
VIII	UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA
IX	UKUPNI PRIHODI
X	UKUPNI RASHODI
XI	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA
1.	Dobit prije oporezivanja
2.	Gubitak prije oporezivanja
XII	POREZ NA DOBIT
XIII	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA
1.	Dobit razdoblja
2.	Gubitak razdoblja
	PREKINUTO POSLOVANJE (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a samo ako ima

	prekinuto poslovanje)
XIV	DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA
1.	Dobit prekinutog poslovanja prije oporezivanja
2.	Gubitak prekinutog poslovanja prije oporezivanja
XV	POREZ NA DOBIT PREKINUTOG POSLOVANJA
1.	Dobit prekinutog poslovanja za razdoblje
2.	Gubitak prekinutog poslovanja za razdoblje
	UKUPNO POSLOVANJE (popunjava samo poduzetnik obveznik primjene MSFI-a koji ima prekinuto poslovanje)
XVI	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA
1.	Dobit prije oporezivanja
2.	Gubitak prije oporezivanja
XVII	POREZ NA DOBIT
XVIII	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA
1.	Dobit razdoblja
2.	Gubitak razdoblja
	DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirane godišnje financijske izvještaje)
XIV	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA
1.	Pripisana imateljima kapitala matice
2.	Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu

Izvor: Narodne novine, (2015.): Pravilnik o sadržaju i strukturi godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 96.

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Prezentira sve komponente dobiti ili gubitka kao i komponente ostale sveobuhvatne dobiti. Poduzetnici koji primjenjuju MSFI imaju pravo izbora između dvije varijante ovoga izvještaja.

Sveobuhvatna dobit:

- Dobit ili gubitak - rezultat aktivnosti menadžmenta – raspodjeljiva dobit
- Ostala sveobuhvatna dobit- obuhvaća potencijalne prihode i rashode koji su izvan utjecaja menadžmenta, a rezultat su položaja ekonomskih uvjeta poslovanja poslovnog subjekta.¹⁰ Najčešće su to dobiti i gubici od tečajnih razlika na inozemnim investicijama, nerealizirani dobiti i gubici na financijskoj imovini, promjene revalorizacijskih rezervi i efekti od zaštite na derivativnim instrumentima.¹¹

Izvještaj o novčanom toku je financijski izvještaj koji je proizišao iz potrebe menadžmenta trgovačkog društva i financijskih institucija za dodatnim informacijama za potrebe odlučivanja.¹² Na globalnoj razini danas je korist od ovoga izvještaja velika pa čak tolika da sve više zasjenjuje informacije bilance i izvještaja o dobiti¹³. Novčani tijek se sastoji od poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti.

Poslovne aktivnosti jesu glavne aktivnosti poduzeća putem koji se ostvaruje prihod i koje imaju najznačajniji utjecaj na financijski rezultat poduzeća dobit ili gubitak.

Investicijske aktivnosti su takve vrste aktivnosti koje su vezane uz promjene dugotrajne imovine. Dugotrajnu imovinu čine četiri osnovne podskupine, a to su: nematerijalna, materijalna te financijska imovna i potraživanja.

Financijske aktivnosti jesu aktivnosti vezane uz financiranje poslovanja. Obuhvaćaju promjene vezane uz iznos, odnosno strukturu obaveza i kapitala.

¹⁰ Miličić, I., Bakran, D., Miličić, I. (2014): Podsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja. Računovodstvo i financije, Zagreb, br.12, str. 23.

¹¹ Miličić, I., Bakran, D., Miličić, I. (2014): Podsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja. Računovodstvo i financije, Zagreb, br.12, str. 23.

¹² Gulin, D. (2013): Podsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja. Računovodstvo i financije, Zagreb, br.12, str. 25.

¹³ Gulin, D. (2013): Podsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja. Računovodstvo i financije, Zagreb, br.12, str. 25.

Izvještaj o novčanom toku može biti sastavljen putem direktne metode koja ukupne novčane primitke i izdatke prikazuje po osnovnim aktivnostima i indirektno metode koja financijski rezultat poslovanja usklađuje za učinke nenovčanih transakcija.

Dakle, prema indirektnoj metodi dobit (gubitak) se svodi na novčani tok od poslovnih aktivnosti usklađivanjem za učinke: ¹⁴

a. nenovčanih stavaka (npr. amortizacija, rezerviranja, odgođeni porezi, nerealizirane pozitivne i negativne tečajne razlike, neraspodijeljeni dobiti povezanih društava i manjinski interesi);

b. promjena radnog kapitala tijekom razdoblja (povećanje/smanjenje zaliha, potraživanja i obveza);

c. svih drugih stavaka čiji su novčani učinci investicijski ili financijski novčani tokovi.

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice sastavni je dio temeljnih financijskih izvještaja koji pokazuje promjene koje se događaju na kapitalu između dva obračunska razdoblja. Sukladno bilančnoj shemi ukupni kapital se raščlanjuje na šest potpozicija, a to su:¹⁵

- I. UPISANI KAPITAL
- II. PREMIJE NA EMITIRANE DIONICE
- III. REVALORIZACIJSKA REZERVA
- IV. REZERVE
 - 1. Zakonske rezerve
 - 2. Statutarne rezerve
 - 3. Rezerve za vlastite dionice
 - 4. Ostale rezerve
- V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK
- VI. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆE GODINE

¹⁴Vuko, T. (2017): Predavanja br 4. Izvještaj o novčanom toku, nastavni materijali iz predmeta Analiza financijskih izvještavanja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split, ak. god. 2017/2018.

¹⁵Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 87.

Iznos zadržane dobiti povećava se stvaranjem dobiti, a smanjuje se za iznos ostvarenog gubitka te za iznos dividendi izvještaj ima za cilj prikazati promjene na računu kapitala koje proizlaze iz zadržane dobiti.

Primjer izvještaja o zadržanoj dobiti (za razdoblje 01.01. - 31. 12. 20....)	
Zadržana dobit 01. 01.	10 000,00
(+) neto dicit tekuće godine	<u>4 000,00</u>
	14 000,00
(-) Dividende isplaćene tek.god.	<u>6 000,00</u>
- za povlaštene dionice -	3 000,00
- za redovite dionice -	2 000,00
- za ostale dionice -	1 000,00
(=) ZADRŽANA DOBIT 31. 12. tek.g. ...	<u>8 000,00</u>

Slika 1. Primjer izvještaja zadržane dobiti za razdoblje xx

Izvor:Limum.hr(2015.): Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice, (internet), raspoloživo na:
<http://lumens.fthm.hr/edata/2011/31db633c-e123-419a-81fd-cc6040d10ccf.pdf> (06.03.2018)

Bilješke uz financijske izvještaje i ostali izvještaji

Bilješke pružaju važne informacije za financijsku analizu kao što su primijenjene računovodstvene politike, procjene izvan bilančne stavke te ostale bitne informacije. One dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja nekih pozicija u tim izvještajima. Tako primjerice, u bilješkama trebaju biti prikazane metode procjene bilančnih pozicija, eventualna odstupanja od postavljenih metoda. ¹⁶

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže dodatne i dopunske informacije koje nisu prezentirane u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,

¹⁶Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 89.

izvještaju o novčanim tokovima i izvještaju o promjenama kapitala sukladno odredbama odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja.¹⁷

2.3. Zakonodavni okvir financijskog izvještavanja

Temeljni Zakon koji definira okvire financijskog izvještavanja je Zakon o računovodstvu.

Primjenjuje se od 01.siječnja, 2016. Zakon o računovodstvu propisuje upotrebu sljedećih Standarda financijskog izvještavanja: ¹⁸

- ❖ Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI)- određuje ih odbor za standarde financijskog izvještavanja
- ❖ Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MRS) obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja(MSFI).

Prema Zakonu o Računovodstvu poduzetnici u Republici Hrvatskoj se dijela na miko,mala, srednje i velike poduzetnike, što je prikazano u tablici 2.

Tablica 2. Klasifikacija poduzetnika

VELIČINA	MIKRO PODUZETNICI (ako ne prelaze dva od tri kriterija)	MALI PODUZETNICI (ako ne prelaze dva od tri kriterija)	SREDNJI PODUZETNICI (ako ne prelaze dva od tri kriterija)	VELIKI PODUZETNICI (ako ne prelaze dva od tri kriterija)
Aktiva	2.600.000	30.000.000	150.000.000	150.000.000
Prihod	5.200.000	60.000.000	300.000.000	300.000.000
Prosječan broj zaposlenih	10	50	250	250

Izvor: Narodne novine, (2016.) : Zakon o računovodstvu , Narodne novine d.d. Zagreb, broj 120.

¹⁷Narodne novine (2016): Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d Zagreb, br. 95.

¹⁸Narodne novine, (2015.) : Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 78.

Mikro i mali poduzetnici dužni su sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke uz financijske izvještaje.

Srednji poduzetnici su obvezni sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka, bilješke uz financijske izvještaje, izvještaj o novčanim tijekovima i izvještaj o promjenama kapitala.

Za razliku od preostalih poduzetnika **veliki poduzetnici** odnosno obveznici MSFI- ja osim bilance, računa dobit i gubitka, bilješke uz financijske izvještaje, izvještaj o novčanim tijekovima i izvještaj o promjenama kapitala te sastavljaju još i izvještaj o ostalom sveobuhvatnoj dobiti.

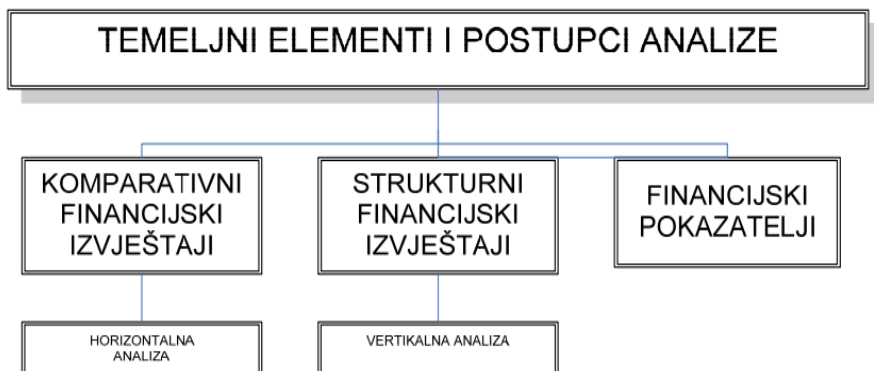
Prema Zakonu o računovodstvu je propisano da mikro, mali i srednji poduzetnici pri sastavljanju godišnjih financijskih izvještaja trebaju primjenjivati HSFI- je. Veliki poduzetnici pri sastavljanju navedenih izvještaja trebaju primjenjivati MRS/MSFI.

Subjekt javnog interesa predstavljaju poduzetnike čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište bilo koje članice države, veliki poduzetnici, kreditne institucije, društva za osiguranje, leasing društva, faktoring društva, mirovinska društva Hrvatska banka za obnovu i razvoj.¹⁹

¹⁹ Narodne novine, (2015.) : Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 78.

3. KLASIFIKACIJA I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

U procesu analize financijskih izvještaja moguće je koristiti se čitavim nizom različitih postupaka, čiju klasifikaciju prikazuje slika 2.

Slika 2. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja

Izvor: Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 224.

Komparativni financijski izvještaji služe kao provedba horizontalne analize te se mogu razmatrati u kontekstu uspoređivanja.²⁰

Horizontalnom analizom nastoje se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja.²¹ Na temelju tih promjena prosuđuje se uspješnost poslovanja promatranog poduzeća.²² S druge strane, vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja. S druge strane, vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja. Problematika financijskih izvještaja, sigurno ne ostaje na „složenosti“ horizontalne i vertikalne analize, već na brojnim oblicima financijskih pokazatelja.²³

²⁰ Žager, L., Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 158.

²¹ Žager, L., Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 158.

²² Žager, L., Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 159.

²³ Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 224.

3.1. Horizontalna analiza

Horizontalna analiza financijskih izvještaja najčešće podrazumijeva usporedbu pozicija financijskih izvještaja tijekom određenog vremenskog razdoblja. Ovakva vrsta analize pokazuje promjene i ukazuje na eventualne uzroke promjena u određenim stavkama.

Za izračunavanje promjena u pozicijama financijskih izvješća i njihovo uspoređivanje može se uzeti neka bazna godina, a ostale godine se mogu uspoređivati s njom.²⁴

Kao problemi koji se mogu pojaviti prilikom provedbe horizontalne analize su u politici bilanciranja, izrade financijskih izvješća i inflacija.²⁵

Apsolutna promjena izračunava se na sljedeći način:

Tekuća godina – prethodna godina (1)

Relativna promjena izračunava se na sljedeći način:

(Apsolutna promjena/ prethodna godina)*100 (2)

3.2. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza je ona vrsta analize u kojoj se jedna pozicija iz financijskog izvještaja uzima kao konstanta te se određuje postotni odnos svih ostalih varijabli u odnosu na uzetu konstantu.²⁶ Pod vertikalnom analizom podrazumijeva se najčešće uspoređivanje financijskih podataka (pozicija financijskog izvještavanja) u jednoj godini.²⁷

Vertikalna analiza se izračunava na sljedeći način:

(Određena stavka iz financijskih izvještaja/ određeni zbroj) *100 (3)

²⁴Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012.): Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski Vijesnik, Zagreb, br.25, str. 158.

²⁵ Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012.): Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski Vijesnik, Zagreb, br.25, str. 158.

²⁶Perica, I. (2017.): Vježbe 4 – Horizontalna i Vertikalna analiza, iz kolegija Analiza financijskih izvještaja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split, ak. god. 2017/2018.

²⁷ Smith, J.L., Keith, R.M., Stephens, W.L. (1998.): Financial Accounting, McGraw- Hill Book Company, New York, str. 656.

3.3. Pokazatelji analize financijskog izvještavanja

Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli) s drugom ekonomskom veličinom²⁸. Financijski pokazatelj, s obzirom na vremensku dimenziju, u osnovi mogu se podijeliti u dvije skupine. Jedna skupina financijskog pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar određenog vremenskog razmaka i temelji se na podacima izvještaja o dobiti, dok se druga skupina financijskih pokazatelja odnosi na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća²⁹.

U skladu sa zahtjevima razlikuje se nekoliko skupina financijskih pokazatelja:

1. Pokazatelj likvidnosti- mjera sposobnosti poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obaveze
2. Pokazatelj zaduženosti- mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora sredstava
3. Pokazatelj aktivnosti- mjere koliko efikasno poduzeće koristi svoje resurse
4. Pokazatelj ekonomičnosti- mjere odnos prihoda i rashoda, odnosno pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda.
5. Pokazatelj profitabilnosti- mjere povrat uloženog kapitala
6. Pokazatelj investiranja- mjere uspješnost ulaganja u obične dionice

Dobro upravljanje podrazumijeva da su u poslovanju zadovoljena dva kriterija, i to kriterij sigurnosti (likvidnosti, financijska stabilnost i zaduženost), i kriterij uspješnosti tj efikasnosti (profitabilnost, tj. rentabilnost).³⁰ Pokazatelji likvidnosti i zaduženosti smatraju se pokazateljima sigurnosti poslovanja. Pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja su pokazatelji uspješnosti poslovanja.

²⁸Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 243.

²⁹Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 243.

³⁰Žager, L.,(2007): Financijski pokazatelji kao mjerila uspješnosti poslovanja. Računovodstvo i financije, Zagreb,br.12, str. 14-15.

3.3.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelj likvidnosti izračunavaju se na temelju informacija iz bilance, mjere sposobnost poduzeća da podmiruje dospelje kratkoročne obveze. Tablica 3. prikazuje pokazatelje likvidnosti.

Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
koeficijent ubrzane likvidnosti	novac+ potraživanja	kratkoročne obveze
koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapial + dugoročne obveze

Izvor: Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 50.

Koeficijent trenutne likvidnosti- pokazuje jeli poduzeće spremno podmiriti svoje kratkoročne obaveze s novcem kojem poduzetniku stoje na raspolaganju. U pravilu ovaj pokazatelj bi trebao biti veći od 2 odnosno kratkotrajna imovina bi trebala biti dvostruko veća od kratkoročnih obaveza.³¹

Koeficijent ubrzane likvidnosti- pokazuje je li poduzeće spremno podmiriti svoje kratkoročne obaveze s novcem i kratkotrajnim potraživanjima kojem poduzetniku stoje na raspolaganju. Navedeni pokazatelj trebao bi biti veći od 1, ukoliko bi želi imati normalnu likvidnost mora imati više unovčive imovne nego li kratkoročnih obaveza³².

Koeficijent tekuće likvidnosti- pokazuje je li poduzeće spremno podmiriti svoje kratkoročne obaveze s kratkotrajnom imovinom koja poduzetniku stoje na raspolaganju. Ukoliko poduzeće želi održati tekuću likvidnost tada na raspolaganju mora imati minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego li kratkoročnih obaveza³³

³¹ Žager, L., Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 177.

³² Žager, L., Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 177.

³³ Žager, L., Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 177.

Koeficijent financijske stabilnosti- predstavlja sraz između dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obaveze.³⁴ Poželjno je da pokazatelj bude manji od 1 jer tada poduzeće mora do svoje kratkotrajne imovine financirati iz dugoročnih izvora.³⁵

3.3.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelj zaduženosti pokazuje u kojoj se mjeri poduzeće zadužilo, te ukazuju na način financiranja poduzeća. Tablica 4 prikazuje pokazatelje zaduženosti.

Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
koeficijent vlastitog financiranja	glavnica	ukupna imovina
koeficijent financiranja	ukupne obveze	glavnica
pokriće troškova kamata	dobit prije poreza i kamata	kamate
faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija
stupanj pokrića I	glavnica	dugotrajna imovina
stupanj pokrića II	glavnica + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 50.

Koeficijent zaduženosti– ukazuje na to koliko se imovine financiralo iz tuđih izvora (kratkoročnih i dugoročnih). Kao kontrolna mjera uzima se postotak od 50%, a sve poviše toga poduzeće je prezaduženo.³⁶

Koeficijent vlastitog financiranja- ukazuje koliko se poduzeće financira iz vlastitih izvora sredstava (kapital). Pokazatelj mora biti veći od 50% ukoliko nije pokazatelj ne bi bio zadovoljavajući.³⁷ Isto tako važno je istaknuti da zbroj vrijednosti pokazatelja zaduženosti i vlastitog financiranja mora biti 1 ili 100%.³⁸

³⁴ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 136.

³⁵ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 136.

³⁶ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 140.

³⁷ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 140.

³⁸ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 141.

Koeficijent financiranja-uspoređuje se odnos duga i kapitala, važno je istaknuti ako je ovaj pokazatelj veći od 1 onda poduzeće sve češće koristi financijsku polugu. ³⁹Isto tako važno je istaknuti da svi navedeni pokazatelji ukazuju na statističku zaduženost te pokazatelj mora biti blizu 50%.⁴⁰

Pokriće troškova kamata- pokazuje koliko su puta kamate pokrivena ostvarenim iznosom bruto dobiti. Ako je pokriće veće zaduženost je manja i obratno

Faktor zaduženosti- pokazuje koliko je godina potrebno da bi se podmirile postojeće obveze ako se poslovanje nastavi s jednakim pozitivnim rezultatima. Kao okvirna mjera uzima se 5 godina da se iz zadržane dobiti i amortizacije podmire svoje obveze (kratkoročne i dugoročne).⁴¹

Stupanj pokrića I i II – računaju se na temelju podataka iz bilance. Isto tako važno je istaknuti da se razmatra pokriće dugotrajne imovine. Stupnjevi pokrića I i II moraju biti veći od 1 radi održavanja likvidnosti. ⁴²

3.3.3 Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelj aktivnosti pokazuju brzinu kretanja sredstava u poslovnom procesu. Bolje je da je pokazatelj što veći. Tablica 5 prikazuje pokazatelje aktivnosti.

Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupan prihod	ukupna imovina
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupan prihod	kratkotrajna imovina
koeficijent obrtaja potraživanja	prihod od prodaje	potraživanja
trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrtaja potraživanja

Izvor: Žager, L., Žager, K., Mamić Sačar, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 50

³⁹ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 142.

⁴⁰ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 142.

⁴¹ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 145.

⁴² Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 143.

Koeficijent obrtaja ukupne imovine- pokazuje koliko se stvara jedinca prihoda jednu jedinicu uložene imovine. Potrebno je da pokazatelj bude što veći.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine- pokazuje koliko se ostvari jedinica prihoda je jednu jedinicu uložene kratkotrajne imovine. Potrebno je da je pokazatelj što veći.

Koeficijent obrtaja potraživanja- pokazuje koliko se jedinica prihoda ostvari na uloženu jednu jedinicu potraživanja. Preko ovog pokazatelja moguće je utvrditi i prosječno trajanje naplate potraživanja.

Trajanje naplate potraživanja u danima- pokazuje koliko je potrebno dana da se naplati potraživanje za određeno razdoblje. Što je pokazatelj veći to je uistinu bolje.

3.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazuje sraz između prihoda i rashoda odnosno pokazuju koliko se jedinica prihoda ostvari po jedinici rashoda. Tablica 6 prikazuje pokazatelje ekonomičnosti.

Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
ekonomičnost poslovanja (prodaje)	prihod od prodaje	rashodi od prodaje
ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi
ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	izvanredni prihodi	izvanredni rashodi

Izvor: Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 50

Ekonomičnost ukupnog poslovanja- pokazuje koliko se po jednoj jedinici rashoda ostvari jedinica prihoda, potrebno je da pokazatelj bude veći od 1.

Ekonomičnost poslovanja(prodaje)- pokazuje koliko po jednoj jedinici rashoda ostvari jedinica prihoda, te je isto bitno da pokazatelj bude veći od 1.

Ekonomičnost financiranja- daje prikaz o ostvarenoj količini financijskih prihoda na jednu jedinicu uloženih financijskih rashoda.

Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti- daje uvid o ostvarenoj količini poslovnih prihoda na jednu jedinicu poslovnih rashoda, potrebno je da pokazatelj bude što veći.

3.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

U kontekstu pokazatelja profitabilnosti uobičajeno se razmatraju pokazatelji marže profita te rentabilnost ukupne imovine i rentabilnost vlastitog kapitala.⁴³ Tablica 7 prikazuje pokazatelje profitabilnosti.

Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
neto marža profita	neto dobit+ kamate	ukupni prihod
bruto marža profita	dobit prije poreza + kamate	ukupni prihod
neto rentabilnost imovine	neto dobit+ kamate	ukupna imovina
bruto rentabilnost imovine	dobit prije poreza + kamate	ukupna imovina
rentabilnost vlastitog kapitala (glavnice)	neto dobit	vlastiti kapital

Izvor: Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 50

Bruto marža profita- ova mjera je značajna menadžerska informacija jer pokazuje koliko prostora u prihodu ostaje za pokriće poslovne nadogradnje što se neki proizvod dovede do realizacije na tržištu.⁴⁴

Neto marža profita- mjeri kolika se stopa neto dobitka ostvaruje za dioničare na jednu kunu prihoda.⁴⁵

Povrat na ukupnu imovinu- rentabilnost ukupne imovine je veoma značajan pokazatelj, jer upućuje na količinu ostvarene zarade na svaku jedinicu angažirane imovine⁴⁶

⁴³ Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 253.

⁴⁴ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 152.

⁴⁵ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 152.

⁴⁶ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 153.

Rentabilnost vlastitog kapitala- pokazuje koliko je potrebno jedinica dobiti na jednu jedinicu uloženog vlastitog kapitala.

3.3.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja mjeri uspješnost ulaganje u dionice poduzeća. Kako bi se izračunali pokazatelji potrebni su podaci o dionicama, broju dionica i njihovoj trenutnoj tržišnoj vrijednosti. Tablica 8 prikazuje pokazatelje investiranja.

Tablica 8. Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
dobit po dionici (EPS)	neto dobit	broj dionica
dividenda po dionici (DPS)	dio neto dobiti za dividende	broj dionica
odnos isplate dividendi (DPR)	dividenda po dionici (DPS)	dobit po dionici (EPS)
odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	tržišna cijena dionice (PPS)	dobit po dionici (EPS)
ukupna rentabilnost dionice	dobit po dionici (EPS)	tržišna cijena dionice (PPS)
dividendna rentabilnost dionice	dividenda po dionici(DPS)	tržišna cijena dionice (PPS)

Izvor: Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 51

Dobit po dionici- pokazuje koliko se dobiti ostvari na jednu jedinicu uložene dionice.

Dividenda po dionici(EPS)- pokazuje koliko se ostvari dobiti za dividende na jednu jedinicu uložene dionice.

Odnos isplate dividendi(DPS)- pokazuje koliko se isplati dividendi po jednoj dionici. U pravilu je EPS veći od DPS, osim u slučajevima kada je dividenda isplaćena iz zadržane dobiti prethodnih godina.⁴⁷

⁴⁷ Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split, str. 155.

4.PRIMJENA ANALIZE PROMJENA POZICIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PODUZEĆU ČAKOVEČKI MLINOVI D.D

4.1. Osnovni podaci o poduzeću Čakovečki mlinovi d.d

Čakovečki mlinovi d.d su jedna od vodećih kompanija koji djeluju na ovim prostorima od davne 1983. godine, a njihove najznačajnije djelatnosti kojima se bave su mlinarstvo, pekarstvo te biljna ulja.⁴⁸

Sjedište tvrtke je u Čakovcu, a proizvodni pogoni osim u Čakovcu nalaze u Donjem Kraljevcu i Oroslavlju. Čakovečki mlinovi s proizvođačima poljoprivrednih proizvoda iz Međimurske regije okupljajući domaću hrvatsku pšenicu, kukuruz i druge sirovine.⁴⁹

Podaci o **kapitalu, dionicama i članovima društva** Čakovečki mlinovi d.d:⁵⁰

Temeljni kapital: 102.900.000,00 kn

Broj dionica: 105.000 dionica nominalne vrijednosti 980,00 kn, uplaćen u cijelosti.

4.2. Horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Čakovečki mlinovi d.d

U nastavku će se prikazati i objasniti rezultati horizontalne i vertikalne analize bilance i računa dobiti i gubitka poduzeća Čakovečki mlinovi d.d.

Tablica 9. prikazuje horizontalnu analizu bilance za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

⁴⁸ Čakovečki mlinovi d.d (2018): Službena web stranica poduzeća, osnovni podaci o poduzeću, (internet), raspoloživo na: <http://www.cak-mlinovi.hr/o-nama/> (14.05.2018.)

⁴⁹ Čakovečki mlinovi d.d (2018): Službena web stranica poduzeća, osnovni podaci o poduzeću, (internet), raspoloživo na: <http://www.cak-mlinovi.hr/o-nama/> (14.05.2018.)

⁵⁰ Čakovečki mlinovi d.d (2018):, Financijska izvješća za (2017.), (internet), raspoloživo na: <http://www.cak-mlinovi.hr/o-nama/> (14.05.2018.)

Tablica 9. Horizontalna analiza bilance (aktiva i pasiva) u razdoblju od 2015 do 2017. godine

NAZIVPOZICIJE	2015.	2016.	Horizontalna analiza(%) (2016-2015)	2017.	Horizontalna analiza(%) (2017-2016)
A) POTRAŽIVANJE ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	-	-	-	-	-
B)DUGOTRAJNA IMOVINA	383.186.645	488.306.782	27,43	479.424.024	-1,8
I.NEMATERIJALNA IMOVINA	17.000.277	10.074.387	-40,73	5.007.263	-50,30
II.MATERIJALNA IMOVINA	353.867.815	440.212.729	24,40	435.935.656	-0,98
III.DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	10.859.924	36.664.458	273,61	37.902.233	3,76
IV. POTRAŽIVANJA	1.033.093	940.306	-8,98	249.239	-73,49
V.ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	425.536	414.902	-2,50	329.633	-20,55
C)KRATKOTRAJNA IMOVINA	400.995.273	411.182.377	2,55	468.844.462	0,14
I.ZALIHE	165.046.582	178.230.359	7,99	169.291.572	-5,015
II.POTRAŽIVANJA	77.119.423	82.354.390	6,79	110.791.123	34,53
1.Potraživanja od kupaca	60.692.677	60.967.665	0,45	69.672.234	14,28
III.KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	150.045.011	137.751.209	-8,19	167.699.504	23,19
IV.NOVAČ U BANCI I BLAGAJNI	8.784.257	12.846.419	46,24	21.062.263	63,95
D)PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	2.391.125	509.554	-78,68	1.323.860	159,80
E) UKUPNA AKTIVA	786.573.043	899.998.713	14,42	949.592.346	5,51
F)IZVANBILANČNI ZAPISI	-	-	-	-	-

PASIVA	-	-	-	-	-
A) KAPITAL I REZERVE	570.403.675	611.801.156	7,26	632.659.874	3,41
I.TEMELJNI KAPITAL	77.700.000	77.700.000	0	102.900.000	32,43
II.KAPITALNE REZERVE	0	0	0	0	0
III.REZERVE DOBITI	22.086.358	22.334.373	1,12	22.334.373	0
IV.REVALORIZACIJSKE REZERVE	64.757.928	64.631.940	-0,19	66.153.230	2,35
V.ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	300.456.873	323.668.410	7,25	342.355.915	5,77
VI.DOBIT ILI GUBITAK IZ POSLOVNE GODINE	45.585.716	62.961.796	38,12	37.965.061	-39,70
VII.MANJINSKI INTERES	59.816.800	60.504.637	1,49	60.951.295	0,74
B) REZERVIRANJA	2.311.271	1.618.758	-29,96	1.991.635	23,04
C)DUGOROČNE OBVEZE	42.334.882	116.204.772	174,48	102.161.011	-12,08
D)KRATKOROČNE OBVEZE	165.356.454	164.454.730	-0,55	183.406.311	11,52
E)ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	6.166.761	5.919.297	4,01	29.373.515	396,23
F) UKUPNO- PASIVA	786.573.043	899.998.713	14,42	949.592.346	5,51
G) IZVANBILANČNI ZAPISI					

Izvor: Izrada autora prema bilanci Čakovečki mlinovi d.d za razdoblje od 2015. do 2017. godine

Analizom podataka koji se odnose na usporedbu 2016. i 2017. godine poduzeća Čakovečki mlinovi d.d došlo je do sljedećih zaključaka:

Dugotrajna imovina u 2016 godini u odnosu na 2015 godinu se povećala za 1,47 %. U 2017 godini također bilježi rast ubrzani rast od 14,25% u odnosu na 2016 godinu. Od dugotrajne imovine konstantan rast bilježi dugotrajna financijska imovina koja iznosi 273% u 2016 godini, dok se u 2017 godini zadržala na prilično istom iznosu od 37.902.233. Najveće promjene unutar dugotrajne imovine prouzročila je nematerijalna imovina te potraživanja. Nematerijalna imovina u 2016 godini u odnosu na 2015 godinu smanjila se za 40%, a dok se u 2017 godini u odnosu na prethodnu smanjila za 50%.

Kratkotrajna imovina u 2016 godini u odnosu na 2015 godinu bilježi rast od 2,55%, a razlog tom je konstantan rast zaliha za 8% te potraživanja za 6,79%. Najveći razlog zbog čega je došlo do visokog rasta zaliha su viškovi u proizvodnji gotovih proizvoda. U 2017 godini kratkotrajna imovina bilježi mali rast od 0,14% u odnosu na razdoblje 2016 godine. Unutar kratkotrajne imovine značajniji rast su ostvarile stavke potraživanja za 34,53% te novac u blagajni i banci za 63,95%.

Promatrajući kretanje ukupnih obveza možemo vidjeti da uglavnom bilježe oscilacije u promatranim godinama. Tako su u 2016 godini dugoročne obveze imale izniman rast od 174,48% u odnosu na 2015 godinu. U okviru dugoročnih obveza evidentirane su samo obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama, a glavna pretpostavka da se poduzeće zadužilo u velikom iznosu na dugi rok. Što se tiče kratkoročnih obaveza one bilježe pad od 0,55% u 2016 godinu u odnosu na 2015 godinu, dok u 2017 godini bilježe rast od 11,52% u odnosu na prethodnu godinu. Pad kratkoročnih obveza u 2015 godini u odnosu na 2014 godinu najviše su prouzročile obveze za zajmove i obveze za doprinose i poreze.

Uvidom u opće podatke poduzeća temeljni kapital društva se povećao za 32,43% u 2017 u odnosu na 2016 godinu. Tako je se u svakoj od postojećih dionica društva povećao nominalni iznos za 240 kn. Nakon povećanja i upisa u sudski registar temeljni kapital je iznosio 102 900 000,00.

Tablica 10. prikazuje horizontalnu analizu računa dobiti i gubitka za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 10. Račun dobiti i gubitka Čakovečki mlinovi d.d u razdoblju od 2015. do 2017.godine

NAZIVPOZICIJE	2015.godina	2016.godina	Horizontalna analiza(%) (2016-2015)	2017.godina	Horizontalna analiza(%) (2017-2016)
I. POSLOVNI PRIHODI	1.203.602.367	1.221.263.730	1,47	1.395.264.957	14,25
II.POSLOVNI RASHODI	1.153.261.492	1.158.216.901	0,42	1.345.152.446	16,14
III.FINANCIJSKI PRIHODI	8.638.573	9.723.674	12,56	10.763.497	10,69
IV.FINANCIJSKI RASHODI	3.395.073	3.990.821	17,55	10.105.512	153,22
V.UDIO U DOBITI OD PRDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	123.896	0	0	0
VI.UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	29.344	0	0	24.011	0
VII.IZVANREDNI-OSTALI PRIHODI	0	0	0	0	0
VIII.IZVANREDNI I OSTALI RASHODI	0	0	0	0	0
IX.UKUPNI PRIHODI	1.212.240.940	1.231.111.300	1,56	1.406.028.454	14,21
X.UKUPNI RASHODI	1.156.685.909	1.162.207.722	0,48	1.355.281.969	16,61
XI.DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	55.555.031	68.903.578	24,03	50.746.485	-26,35
XII.POREZ NA DOBIT	6.443.721	1.598.329	-75,20	10.113.037	532,91
XIII.DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	49.111.310	67.305.249	37,05	40.633.448	-39,63

Izvor: Izrada autora prema računu dobiti i gubitka Čakovečki mlinovi d.d za razdoblje od 2015. do 2017. godine

Rezultati provedene horizontalne analize na računu dobiti i gubitka pokazuju da su se u 2016 godini poslovni prihodi povećali za 1,47% u odnosu na 2015 godinu, a u 2017 godini poslovni prihodi su se povećali za 14,25% u odnosu na 2016 godinu. Među glavnim razlozima je rast prihoda od prodaje, što rezultira stabilnost na tržištu poslovanja. Poslovni rashodi imaju tendenciju rasta narednim godinama, tako su u 2016 godini porasli za 0,42% u odnosu na 2015 godinu, a u 2017 godini porasli za 14,25%. Glavni razlog rasta poslovnih rashoda su rast materijalnih troškova, troškova osoblja te amortizacije. Tako su troškovi osoblja u 2017 godini porasli za 11,8 % u odnosu na 2016 godinu. Dobit poduzeća Čakovečki mlinovi d.d je u rastu za 37,05% do 2016 godine, dok se u 2017 bilježi ozbiljni pad za 39,63% u odnosu na prethodnu 2016 godinu. To je jednim dijelom zasigurno i rezultat nestabilnosti tržišta na kojem poduzeće djeluje. Financijski prihodi iz godine u godinu rastu a najznačajniji rast bilježi se u razdoblju 2016 godine za 12,56% u odnosu na prethodnu 2015 godinu. Financijski prihodi rastu zbog povećanih kamata i tečajnih razlika. Financijski rashodi u 2017 godini su porasli za 153,22% u odnosu na promatranu 2016 godinu. Razlog rasta financijskih rashoda je udvostručeni iznos kamata i tečajnih razlika u 2017 godini na 1.017.956 kn .

Tablica 11. prikazuje vertikalnu analizu bilance za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 11. Vertikalna analiza bilance poduzeća Čakovečki mlinovi d.d u razdoblju od 2015. do 2017. godine u (%).

NAZIV POZICIJE	2015.godina	2016.godina	2017.godina
	AKTIVA		
A)POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0	0	0
B)DUGOTRAJNA IMOVINA	48,72	54,26	50,49
I.NEMATERIJALNA IMOVINA	2,16	1,20	0,53
II.MATERIJALNA IMOVINA	44,49	48,91	45,91
III.DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	1,38	4,08	3,99
IV.POTRAŽIVANJA	0,13	0,10	0,03
V.ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0,05	0,05	0,03

C)KRATKOTRAJNA IMOVINA	50,98	45,69	49,37
I.ZALIHE	20,98	19,80	17,83
II.POTRAŽIVANJA	9,80	9,15	11,67
I.Potraživanja od povezanih poduzetnika	0	0	0
III.KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	19,08	15,31	17,66
IV.NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	1,12	1,43	2,22
D)PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	0,30	0,30	0,14
E) UKUPNO AKTIVA	100	100	100
PASIVA	PASIVA		
A)KAPITAL I REZERVE	72,52	67,98	66,62
I.TEMELJNI KAPITAL	9,98	8,63	10,84
II.KAPITALNE REZERVE	0	0	0
III.REZERVE IZ DOBITI	2,81	2,48	2,35
IV.REVALORIZACIJSKE REZERVE	8,23	7,18	6,97
V.ZADRŽANA DOBIT ILI PRENEŠENI GUBITAK	38,20	35,96	36,05
VI.DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	5,80	7	4,00
VII.MANJINSKI INTERES	7,60	6,72	6,42
B) REZERVIRANJA	0,29	0,18	0,21
C)DUGOROČNE OBVEZE	5,38	12,91	10,76
D)KRATKOROČNE OBVEZE	21,02	18,27	19,31
F)ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	0,78	0,66	3,09
F)UKUPNO PASIVA	100	100	100

Izvor: Izrada autora prema bilanci Čakovečki mlinovi d.d za razdoblje od 2015. do 2017. godine

Prema Tablici 11. najveći udio u ukupnoj imovini ima dugotrajna imovina u svim promatranim godinama te zauzima preko 50%. Od dugotrajne imovine najveći udio u ukupnoj imovini zauzima materijalna imovina koja se kreće u rasponu od 44% do 49% u ukupnoj imovini. Najveća zastupljenost kratkotrajne imovine u ukupnoj imovini je u 2015 kada zauzima udio od 50,98% u ukupnoj imovini. U svim promatranim godinama najveći udio zauzimaju zalihe u kratkotrajnoj imovini te se kreću u rasponu od 17% do 21% u ukupnoj imovini. U prikazanoj strukturi pasive može se vidjeti postupno smanjivanje temeljnog kapitala koja u ukupnoj pasivi u 2017 godini 66%. U istoj godini udio dugoročnih obveza u ukupnoj pasivi iznosi 10,76%, a dok kratkoročnih obveza 19,31%. Uvidom u sve tri prethodne godine može se uočiti da su najmanje dugoročne obveze ostvarene u 2015 godini kada je njihov udio u ukupnoj pasivi iznosio 5,38%, a dok su najveći postotak dosegnule u 2016 godini kada je njihov udio u ukupnoj pasivi 12,91%.

Tablica 12. prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 12. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Čakovečki mlinovi d.d

STAVKE	2015.godina	2016.godina	2017.godina
I. POSLOVNI PRIHODI	99,29	99,21	99,23
II. POSLOVNI RASHODI	99,70	99,66	99,25
III. FINANCIJSKI PRIHODI	0,71	0,79	0,77
IV. FINANCIJSKI RASHODI	0,30	0,34	0,75
V UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	0	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	0	0	0

IX.UKUPNI PRIHODI	100	100	100
X.UKUPNI RASHODI	100	100	100
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	4,58	5,6	3,61
XII POREZ NA DOBIT	0,53	0,13	0,72
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	4,05	5,47	2,89

Izvor: Izrada autora prema računu dobiti i gubitka Čakovečki mlinovi d.d za razdoblje od 2015. do 2017. godine

U tablici 12. Prikazana je vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Čakovečki mlinovi d.d u razdoblju 2015. do 2017. godine. Poslovni prihodi u ukupnim prihodima u 2015 godini zauzimaju 99,29%, što je ujedno i najveći udio u svim promatranim godinama, a dok u 2017 godini njihov udio iznosi 99,23%. Promatrajući udjele financijskih prihoda najveći udio zauzimaju u 2016 godini te iznose 0,79%, a dok je njihov udio najmanji u 2015 godini. Što se tiče poslovnih rashoda poduzeća najveći udio zauzimaju u 2015 godini 99,70%, a najmanji u 2017 godini. Udio dobiti u ukupnim prihodima iznosi 5,6% u 2016 godini što je najveći postotak u promatranom razdoblju.

4.3. Analiza financijskih izvještaja poduzeća Čakovečki mlinovi d.d pomoću pokazatelja

Pokazatelji likvidnosti

Tablica 13. prikazuje pokazatelje likvidnosti za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 13. Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.
Koeficijent tekuće likvidnosti	2,32	2,39	2,19
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1,37	1,36	1,40
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,05	0,08	0,10
Koeficijent financijske stabilnosti	0,62	0,67	0,65

Izvor: Izrada autora

Koeficijent tekuće likvidnosti- pokazuje koliko su kratkoročne obaveze poduzeća pokrivena kratkotrajnom imovinom. Poželjan pokazatelj bi trebao biti veći od 2 te prema tome u ovom slučaju ovaj pokazatelj je zadovoljavajući u svim godinama promatranja. Pokazatelj je u 2016 godini najbolji te iznosi 2,39, razlog tome što je dvostruko više kratkotrajne imovine nego li kratkoročnih obaveza.

Koeficijent ubrzane likvidnosti- pokazuje u kojem stupnju kratkoročne obaveze pokrivena kratkotrajnom imovinom umanjenom za zalihe. Koeficijent bi trebao biti 1 ili veći od 1 tako da se može zaključiti da je pokazatelj u svim promatranim godinama zadovoljavajući. U 2017 godini koeficijent je bolji u odnosu na 2016 i 2015 godinu te poduzeće može udovoljiti svojim kratkoročnih obaveza upotrebom svoje kratkotrajne imovine bez uključivanja zaliha.

Koeficijent trenutne likvidnosti- pokazuje na sposobnost poduzeća da iz najlikvidnijih sredstava odnosno novca podmiri svoje kratkoročne obaveze. Drugim riječima pokazatelj ukazuje na podatak koliki je udio novca u kratkoročnim obavezama. U 2017 godini poduzeće ima dovoljno novčanih sredstava za podmirenje dospjelih obveza. U preostalim godinama promatranja pokazatelj nije na zadovoljavajućoj razini iz razloga što nema dostatnih sredstava za podmirenje dospjelih obveza.

Pokazatelj financijske stabilnosti- pokazuje u kojem se srazu dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora. Poželjno je da pokazatelj bude manji od 1 jer poduzeće mora dio svoje kratkotrajne imovine financirati iz dugoročnih izvora. U svim promatranim godinama ovaj pokazatelj je manji od 1, odnosno poduzeće iz svojih dugoročnih izvora financira i dio svojih tekućih obveza.

Pokazatelji zaduženosti

Tablica 14. prikazuje pokazatelje zaduženosti za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 14. Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.
Koeficijent zaduženosti	0,27	0,32	0,33
Koeficijent vlastitog financiranja	0,73	0,68	0,67
Koeficijent financiranja	0,38	0,47	0,50
Pokriće troškova kamata	17,33	18,96	10
Faktor zaduženosti	2,44	2,94	3,53
Stupanj pokrića I	1,49	1,25	1,32
Stupanj pokrića II	1,60	1,49	1,53

Izvor: Izrada autora

Koeficijent zaduženosti – pokazuje koliko se imovine financiralo iz tuđih izvora (obveza), dok koeficijent vlastitog financiranja (KVF) pokazuje koliko se imovine financiralo iz vlastitih izvora(glavnice). Poželjno je da pokazatelj bude ispod 50%, odnosno što je pokazatelj veći, veći je rizik ulaganja u poduzeće. U našem slučaju promatrani pokazatelji su zadovoljavajući te pokazuje da se poduzeće u 2017 godini financira 33% iz tuđih izvora.

Koeficijent vlastitog financiranja- pokazatelj treba biti 50% ili veći od 50%, što bi značilo da poduzeće većinu svojih obveza podmiruje vlastitim sredstvima. U ovom slučaju pokazatelj je u svim godinama zadovoljavajući ali ima negativan smjer kretanja, tako da se u posljednjoj

promatranj godini poduzeće se financira 67% iz vlastitih izvora dok se u 2015 godini financiralo iz 73% vlastitih sredstava .

Koeficijent financiranja- pokazuje odnos duga i glavnice. Pokazatelj je bolji što je manji, ukoliko je veći od 1 to znači da intenzivnije koristi financijsku polugu. Navedeni pokazatelji promatranog poduzeća su zadovoljavajući jer su blizu 50%. U 2015 godini iznosi 38%, u 2016 godini 47 %, te u posljednjoj promatranj godini 50%.

Pokriće troškova kamata- pokazuje je li bruto dobit dovoljna za pokriće kamata. Navedeni pokazatelj za promatrano poduzeće je zadovoljavajući jer je veći od 1 što znači da su kreditori sigurniji i zaduženost samog poduzeća je manja. Pokazatelji imaju negativan smjer kretanja te je pokriće kamata u 2015 godini iznosilo 17,33, a dok je u 2017 godini iznosilo 10.

Faktor zaduženosti- pokazuje koliko je potrebno godina da poduzeće podmiri svoje obveze, ako nastavi sa svojim tijekom poslovanja. Kao granična mjera se koristi 5 godina. Ako je ovaj pokazatelj veći od 5 godina to znači da poduzeće nije u stanju pokriti svoje obveze. U svim promatranim godinama pokazatelj za promatrano poduzeće je zadovoljavajući što znači da poduzeće Čakovečki mlinovi 5 godina mogu podmiriti svoje dospjele obveze.

Stupanj pokrića I i II- govore o pokriću dugotrajne imovine nad glavnicom (stupanj pokrića I) tj glavnicom uvećanom za dugoročne obaveze (stupanj pokrića II). Pokazatelji su zadovoljavajući jer su veći od 1. Stupanj pokrića I i II u svim promatranim godinama su zadovoljavajući, te je u 2017 godini stupanj pokrića I iznosio 1,32, a dok je stupanj pokrića II bio nešto viši 1,53.

Pokazatelji aktivnosti

Tablica 15. prikazuje pokazatelje aktivnosti za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 15. Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.
Koeficijent obrtaja ukupne imovine (KOU)	1,54	1,37	1,48
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine (KOK)	3,01	2,82	2,99
Koeficijent obrta potraživanja (KOP)	14,66	13,90	11,79
Trajanje naplate potraživanja (TNP)	24,9	26,26	30,95
Koeficijent obrta zaliha (KOZ)	6,85	6,42	7,72
Dani vezivanja zaliha (DV)	53,28	56,85	47,28

Izvor: Izrada autora

Koeficijent obrtaja ukupne imovine- pokazuje koliko neko poduzeće može ostvariti ukupnih prihoda na jednu jedinicu uložene imovine. Prosjek koeficijenta obrtaja ukupne imovine za 2015 i 2016 godinu je 1,46. Za poduzeće je bolje da je pokazatelj što veći. Na jednu jedinicu uložene imovine u 2017 godini ostvari se 1,48 kuna prihoda.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine- pokazuje koliko novčanih jedinica ukupnih prihoda neko poduzeće može ostvariti na uloženu jednu jedinicu kratkotrajne imovine. U 2016 godini poduzeće ostvari 2,82 jedinica prihoda na jednu jedinicu kratkotrajne imovine. Vrijednost pokazatelja u 2015 godini je veća od 3.

Koeficijent obrtaja potraživanja- preko njega je potrebno utvrditi prosječno trajanje naplate potraživanja odnosno prosječan broj dana da se naplati potraživanje. U 2016 godini na jednu jedinicu uloženog potraživanja poduzeće ostvari 13,90 jedinica ukupnog prihoda. Kroz promatrana tri razdoblja prosjek kretanja pokazatelja 13,45. Što je veći pokazatelj to je bolje za poslovanje tvrtke.

Trajanje naplate potraživanja- pokazuje koliko je potrebno dana da poduzeće naplati potraživanje. U 2016 godini poduzeću je potrebno da naplati 26 dana potraživanje dok u 2017 godini potrebno je 31 dan. Međutim u 2015 godini je najbolje situacija kada je potrebno 25 dana da poduzeće naplati svoje potraživanje.

Koeficijent obrtaja zaliha- pokazuje koliko se ostvari prihoda na jednu jedinicu uloženi zaliha. U 2017 godini na jednu jedinicu uloženi zaliha ostvari se 7,72 jedinica prihoda, a u 2016 godini 6,42 jedinica prihoda te ima pozitivan smjer kretanja.

Dani vezivanja- pokazuje prosječan broj dana potrebnih da se postojeće zalihe prodaju. U 2016 godini potrebno je 57 dana, dok je u 2017 godini potrebno 47 dana. Početnoj promatranj 2015 godini roba je stala na skladištu poduzeća 53 dana.

Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 16. prikazuje pokazatelje ekonomičnosti za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 16. Pokazatelj ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja (EUP)	1,0480	1,0593	1,0374
Ekonomičnost prodaje (EP)	1,0437	1,0544	1,0373
Ekonomičnost financiranja (EF)	2,5444	2,4365	1,0651

Izvor: Izrada autora

Ekonomičnost ukupnog poslovanja- pokazuje koliko se ostvari novčanih jedinica prihoda na jednu jedinicu rashoda. Pokazatelj bi trebao biti veći od 1 te su promatrane godine od 2015. do 2017. zadovoljavajuće. U 2017 godini na jednu jedinicu ukupnih rashoda dobije se 1,0374 jedinica ukupnih prihoda.

Ekonomičnost prodaje- daje prikaz o ostvarenoj količini poslovnih prihoda na jednu jedinicu uloženi poslovnih rashoda. U svim promatranim godinama pokazatelji su zadovoljavajući jer ispunjavaju kriterij da budu veći od 1. Tako u 2016 godini ostvari se 1,054 poslovnih

prihoda na jednu jedinicu uloženih poslovnih rashoda. Pokazatelj je najmanji u promatranoj 2017 godini te je iznosio 1,0373.

Ekonomičnost financiranja- pokazuje koliko se ostvari financijskih prihoda na jednu jedinicu uloženih financijskih rashoda. Ovaj pokazatelj pokazuje najveći nerazmjer. U 2016 godini iznosi 2,44 dok u 2017 godini iznosi 1,065 ostvari se poslovnih prihoda na jednu jedinicu uloženih poslovnih rashoda.

Pokazatelj profitabilnosti

Tablica 17. prikazuje pokazatelje profitabilnosti za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 17. Pokazatelj profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.
Bruto marža profita (BMP)	0,0485	0,0592	0,0398
Neto marža profita (NMP)	0,0432	0,0579	0,0327
Rentabilnost imovine (ROA)	0,0747	0,0809	0,059
Rentabilnost glavnice (ROE)	0,086	0,0747	0,0427

Izvor: Izrada autora

Bruto marža profita- pokazuje količinu dobiti prije poreza uvećane za kamate na jednu jedinicu uloženih prihoda. U 2017 godini na jednu jedinicu uloženih ukupnih prihoda ostvari se 0,0398 jedinica neto dobiti uvećane za kamate. U 2016 godini pokazatelj je bio bolji u odnosu na 2017 godinu.

Neto marža profita- pokazuje količinu neto dobiti uvećanu za kamate na jednu jedinicu ukupnih prihoda. Kao i u prethodnom pokazatelju najveća vrijednost je izražena u 2016 godini i iznosi 0,0579, što znači da poduzeće Čakovečki mlinovi d.d ostvaruje 0,0579 kuna neto dobiti uvećane za kamate na jednu jedinicu uloženih prihoda.

Rentabilnost imovine- pokazuje koliko se ostvari dobiti prije kamata i poreza na jednu jedinicu uložene imovine. Pokazatelj je u 2016 godini veći nego li u 2017 godini te iznosi

0,081 jedinica dobiti prije poreza i kamata na jednu jedinicu uložene ukupne imovine poduzeća.

Rentabilnost glavnice govori o rentabilnosti investiranja u dionice ili udjele poduzeća, odnosno daju predodžbu o povratu na uloženi kapital. U 2016 godini na jednu novčanu jedinicu uloženg kapitala ostvari se 0,074 jedinica dobiti ili 7,4%, za razliku u 2017 godini povrat je iznosio 4,27%.

Pokazatelji investiranja

Tablica 18. prikazuje pokazatelje investiranja za poduzeće Čakovečki mlinovi u razdoblju od 2015 do 2017 godine.

Tablica 18. Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA	2015.	2016.	2017.
Dobit po dionici (EPS)	467,72	641	386,99
Odnos cijene i dobiti po dionici(P/E)	13,68	9,98	16,54
Odnos cijene i knjigovodstvene vrijednosti(P/Bv)	1,24	1,09	1,06

Izvor: Izrada autora

Dobit po dionici- pokazuje koliko je ostvareno dobiti po jednoj dionici. Tako je u 2016. godini po jednoj dionici ostvareno 641 novčanih jedinica neto dobiti. Dok je u zadnjoj promatranoj 2017 godini iznosila dobit po dionici iznosila 386,99 kn.

Odnos cijene i dobiti po dionici- pokazuje koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici. U 2017 godini tržišna cijena dionice skoro 17 puta veća od dobiti po dionici dok je najmanja bila u 2016 godini te je iznosila 9,98. Što je pokazatelj veći tržišna cijena isto tako je veća.

Odnos cijene i knjigovodstvene vrijednosti- pokazuje koliko je tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici odnosno knjigovodstvene vrijednosti (BVS). U 2015 godini tržišna cijena bila je 1,24 puta veća od knjigovodstvene vrijednosti. Što je pokazatelj manji tržišna cijena je isto tako manja. Tržišna cijena u odnosu na knjigovodstvenu je najmanja u 2017 godini te iznosi 1,06.

5. ZAKLJUČAK

U završnom radu obrađena je tema pod nazivom analiza financijskog položaja i uspješnosti poslovanja poduzeća Čakovečki mlinovi d.d. Kroz temeljne postupke i analize obrađena je horizontalna analiza, vertikalna analiza i analiza putem financijskih pokazatelja.

Osnovni cilj financijskih pokazatelja jest dati osnovni prikaz o poslovanju poduzeća, njegovom financijskom stanju, trenutnoj poziciji i dr. Provedenom analizom može se zaključiti da poduzeće Čakovečki mlinovi d.d u razdoblju od 2015 do 2017 godine ima perspektivna financijska kretanja. U 2017 godini neto dobit poduzeća je iznosila 14 442 627 kn.

Prema provedenoj horizontalnoj analizi financijskih izvještaja može se zaključiti da dugotrajna imovina oscilira u pojedinim godinama tako je za 2016. godinu povećala za 23,43% u odnosu na 2015 godinu. Razlog tome je rast dugotrajne materijalne imovine za 24,40%, dok je u razdoblju 2017.godine u odnosu na 2016. godine smanjila za 1,91%.

Važno je istaknuti da su potraživanja i kapital promatranog poduzeća u konstantom rastu, dok dugoročne i kratkoročne obveze imaju znatne oscilacije u pojedinim godinama. Primjerice u promatranom razdoblju 2017 godine potraživanja su rasla za 34% u odnosu na 2016 godinu, kratkoročne obveze za 11%, a kapital 3%, dok pad bilježe dugoročne obveze za 12%. Analizom pomoću financijskih pokazatelja može se zaključiti da promatrano poduzeće pokazuje vrlo dobar rezultat u svim aspektima poslovanja. Jedan od aspekata sigurnosti poslovanja su i pokazatelji i tekuće likvidnosti koji su izrazito visoku u svim promatranim godinama, što znači da poduzeće u potpunosti ispunjava svoje obveze. Koeficijent zaduženosti u prethodne tri godine u prosjeku iznosi 0,31 što znači da se poduzeće se financira oko 69% iz vlastitih izvora. Isto tako prema rezultatima izračunatih pokazatelja može se zaključiti da poduzeće Čakovečki mlinovi d.d nije prezaduženo te najveći dio svoje imovine financira iz vlastitih izvora. Ostali pokazatelji aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja su u okviru referentnih vrijednosti što znači da tvrtka brine o svome razvoju i financijskom ugledu.

Prikazanom analizom može se zaključiti da poduzeće Čakovečki mlinovi d.d u razdoblju od 2015 do 2017 godine ima izrazito jaku financijsku snagu i dobru perspektivu poslovanja u budućnosti.

POPSI LITERATURE:

1. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S. (2012.): Vertikalna i horizontalna analiza poslovanja tvrtke. Ekonomski Vijesnik, Zagreb, br.25, str. 158.
2. Gulin, D. (2013): Podsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja. Računovodstvo i financije, Zagreb, br.12, str. 25.
3. Habek, M., Tadijančević, S., Tepšić, R. (1990.): Računovodstvena teorija i metoda, Progres, Zagreb.
4. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja 2004., prijevod engleskog jezika, HZRFD, Zagreb.
5. Miličić, I., Bakran, D., Miličić, I. (2014): Podsjetnik za sastavljanje financijskih izvještaja. Računovodstvo i financije, Zagreb, br.12, str. 23.
6. Narodne novine (2009): Međunarodni računovodstveni standard 1: Prezentiranje financijskih izvještaja Narodne novine d.d., Zagreb, br. 136.
7. Narodne novine (2016): Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d Zagreb, br.95.
8. Narodne novine, (2015.): Pravilnik o sadržaju i strukturi godišnjih financijskih izvještaja, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 96.
9. Narodne novine, (2016.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 120.
10. Narodne novine, (2015.): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 78.
11. Perica, I. (2017.): Vježbe 4 i 5 – Analiza financijskih izvještaja, iz predmeta Analiza financijskih izvještaja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split, ak. god. 2017/2018.
12. Perica, I. (2017.): Vježbe 4– Horizontalna i Vertikalna analiza, iz kolegija Analiza financijskih izvještaja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split, ak. god. 2017/2018.
13. Smith, J.L., Keith, R.M., Stephens, W.L. (1998.): Financial Accounting, Mc Graw-Hill Book Company, New York.
14. Vujević, I. (2009.): Analiza financijskih izvještaja, Tisak, Split.
15. Vuko, T. (2017): Predavanja br 4. Izvještaj o novčanom toku, nastavni materijali iz predmeta Analiza financijskih izvještavanja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split, ak. god. 2017/2018.

16. Vuko, T. (2017): Predavanja br 4. Temeljni financijski izvještaji, nastavni materijali iz predmeta Analiza financijskih izvještavanja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split, ak. god. 2017/2018.
17. Žager, L., Žager K. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.
18. Žager, L., Žager, K., Mamić Sačer, S., Sever Mališ, S., Ježovita, A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja, načela – postupci – slučajevi, treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
19. Žager, L.,(2007): Financijski pokazatelji kao mjerila uspješnosti poslovanja. Računovodstvo i financije, Zagreb, br.12, str. 14-15.

INTERNETSKI IZVORI:

1. Čakovečki mlinovi d.d (2018): Službena web stranica poduzeća, osnovni podaci o poduzeću,(internet), raspoloživo na: <http://www.cak-mlinovi.hr/o-nama/> (14.05.2018.)
2. Čakovečki mlinovi d.d (2018):, Financijska izvješća za (2017.), (internet), raspoloživo na: <http://www.cak-mlinovi.hr/o-nama/> (14.05.2018.)
3. Fina (2018.): Registar godišnjih financijskih izvještaja, raspoloživo, (internet), raspoloživo na: <http://www.fina.hr/default.aspx?sec=973> (10.05.2018)
4. Limum.hr(2015.): Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice, (internet), raspoloživo na:<http://lumens.fhm.hr/edata/2011/31db633c-e123-419a-81fd-cc6040d10ccf.pdf> (06.03.2018)
5. Recupero (2018.): Izvještaj o novčanom toku i promjenama glavnice, (internet), raspoloživo na:<http://recupero.com.hr/blog-objava/financijski-izvjestaj-izvjestaj-o-novcanom-toku-izvjestaj-o-promjeni-vlasnicke-glavnice/>(pregledano 23.04.2018.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Primjer izvještaja zadržane dobiti za razdoblje xx	15
Slika 2. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja	18

POPIS TABLICA

Tablica 1. Struktura ukupnih prihoda i rashoda u RDG u	9
Tablica 2. Klasifikacija poduzetnika	16
Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti	21
Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti	22
Tablica 5. Pokazatelji aktivnosti	23
Tablica 6. Pokazatelji ekonomičnosti	24
Tablica 7. Pokazatelji profitabilnosti	25
Tablica 8. Pokazatelji investiranja	26
Tablica 9. Horizontalna analiza bilance (aktiva i pasiva) u razdoblju od 2015 do 2017. godine	28
Tablica 10. Račun dobiti i gubitka Čakovečki mlinovi d.d u razdoblju od 2015. do 2017.godine	31
Tablica 11. Vertikalna analiza bilance poduzeća Čakovečki mlinovi d.d u razdoblju od 2015. do 2017. godine u (%).	32
Tablica 12. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka Čakovečki mlinovi d.d	34
Tablica 13. Pokazatelji likvidnosti	36
Tablica 14. Pokazatelji zaduženosti	37
Tablica 15. Pokazatelji aktivnosti	39
Tablica 16. Pokazatelj ekonomičnosti	40

Tablica 17. Pokazatelj profitabilnosti.....	41
Tablica 18. Pokazatelji investiranja.....	42

SAŽETAK:

Računovodstveno informiranje jedan je od najvažnijih čimbenika koji se odnose na analizu poslovanja i na donošenje poslovnih odluka. Cilj završnog rada je utvrditi financijski položaj i analizirati uspješnost poslovanja na primjeru poduzeća Čakovečki mlinovi d.d. Financijski izvještaji koji su provedeni u analizi su bilanca te račun dobiti i gubitka. Na temelju tih izvještaja napravljena je horizontalna i vertikalna analiza te analiza pomoću financijskih pokazatelja te na taj način je ocijenjena uspješnost poslovanja za razdoblje 2015. do 2017. godine. Analizom se utvrdilo da kako je poduzeće uspješno posluje, što pokazuje njegova likvidnost, profitabilnost te optimalna razina zaduženosti. Neto dobit poduzeća raste konstantno raste od 2015 godine.

Ključne riječi: financijski IZVJEŠTAJI, pokazatelji poslovanja, analiza poslovanja

SUMMARY

Financial information is one of the most important factors which refers to business analysis and making business decisions. The aim of this research is to determine a financial position and analyze the success of management on example of Čakovečki mlinovi d.d company. The financial reports that are conducted in analysis are balance sheet and profit and loss account. Based on this reports horizontal and vertical analysis are made and success is assessed in the period between 2015 to 2017. The analysis found that company successfully operates what shows its liquidity, profitability and optimal level of indebtedness. Net profit of the company steadily grows from 2015 year.

Key words: financial POSITION, business indicators, business analysis